

สาขาวิชานิเทศศาสตร์

ชื่อปริญญา นิเทศศาสตรบัณฑิต Bachelor of Communication Arts Program

อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

1. ชื่ออาชีพ   นักจัดรายการวิทยุ ดีเจ D.J. (Disc Jockey)

2. นิยามอาชีพ

นำเสนอเนื้อหารายการทางวิทยุเพื่อให้ความรู้ สาระและความบันเทิงแก่ผู้ฟัง ชักชวนทำความเข้าใจกับบทวิทยุหรือข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนออกอากาศหรือบันทึกเสียง ดำเนินรายการตามรูปแบบและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการอ่าน การพูดคุย การสัมภาษณ์บุคคล การตอบปัญหาทางโทรศัพท์ ทางจดหมายหรือวิธีการอื่น ๆ ควบคุมให้การนำเสนอเนื้อหา

การเป็นไปภายในเวลาที่กำหนด ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้ผลิตรายการหรือ ผู้เขียนบทวิทยุเพื่อให้การดำเนินรายการเป็นไปตามรูปแบบอย่างถูกต้อง ศึกษา ค้นคว้า และติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับรายการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะออกอากาศ โฆษณาสินค้าหรือบริการแทรกในรายการ หรือจัดเตรียมเสียงหรือเพลงประกอบหรืออุปกรณ์อื่นเพื่อใช้ในการดำเนินรายการ อาจแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นหรือขอคำปรึกษาจากผู้ควบคุมรายการหรือผู้ประสานงานรายการ

3. ลักษณะงาน

นักจัดรายการวิทยุ หรือ (ดีเจ ซึ่งย่อมาจาก Disc Jockey หมายถึงผู้จัดรายการเพลงประกอบความรู้เกี่ยวกับเพลงหรือเรื่องอื่นๆ ซึ่งอยู่ในความสนใจของ ผู้ฟัง ในสถานที่ฟังเพลง) ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตรงกับรายการที่จัดและ ตรงกับนโยบายของสถานีวิทยุกระจายเสียงและจัดรายการให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้ทำงานทั่วไป นักเรียน นักศึกษา หรือกลุ่มพ่อแม่บ้านแม่บ้าน เกษตรกร ผู้สูงวัย หรือ ชุมชนท้องถิ่น

นักจัดรายการวิทยุควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเพลงที่จะเปิดให้ผู้ฟัง ตลอดจนความรู้เรื่องอื่นๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบการเปิดเพลง เพื่อให้ผู้ฟังได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน ซึ่งควรจะตรงกับกลุ่มผู้ฟัง เช่น กลุ่มผู้ฟังเป็นเกษตรกร ก็ควรให้ความรู้ทางการเกษตร เพื่อให้กลุ่มผู้ฟังได้เป็นสมาชิกถาวรติดตามรายการตลอดไป รายการที่จัดอาจเป็นรายการที่มีกำหนดเวลาแน่นอนหรือเป็นรายการที่ให้บริการตลอดวัน เช่น รายการกรีนเวฟ หรือรายการอยู่เป็นเพื่อนคุยกับนักศึกษาที่ดูหนังสือดีๆ หรือรายการ ไร่ผัก โดยมิหวัข้อคุยเป็นประเด็นเรื่องราวตามกระแสเหตุการณ์บ้านเมืองและโลกแทรกไว้ในรายการ หรือรายการเพื่อสุขภาพ รายการเพื่อผู้บริโภค รายการเพื่อการศึกษา การทบทวนข้อสอบของนักเรียนเพื่อเตรียมสอบเอ็นทรานซ์ การตอบปัญหาสุขภาพจิตสำหรับผู้ฟังที่มีปัญหาคับข้องใจหรืออาจเป็นรายการสายด่วนเพื่อช่วยเหลือ

ความเดือดร้อน โดยนักจัดรายการวิทยุจะเปิดเพลงสลับการให้ความรู้หรือการตอบปัญหา หรือสนทนากับสมาชิกที่เป็น ผู้ฟังตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่ายแก่บุคคลทั่วไป

นักจัดรายการหรือดีเจที่ได้รับความนิยม ในปัจจุบัน มักจะเป็นดีเจที่จัด รายการให้กลุ่มนักเรียน และ นักศึกษาวัยรุ่น โดยให้ความรู้ทั่วไป สลับกับการเปิดเพลงประกอบหรือรายการบันเทิงหรือเป็นรายการเพลง ล้วน ๆ

4. สภาพการทำงาน

นักจัดรายการ วิทยุอาจเป็นพนักงานประจำองค์กร หรือเป็นนักจัดรายการวิทยุอิสระซึ่ง สามารถบริหาร การจัดเวลาไปเป็นนักจัดรายการให้สถานีอื่นได้ด้วยเช่นกัน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำโดยทั่วไปคิดเป็นราย ชั่วโมง ตั้งแต่ชั่วโมงละ 200 บาทจนถึงชั่วโมงละ 1,500 บาท อาจทำงานวันละ 3 ชั่วโมง หรือทำงานประมาณเดือน ละ 20 วัน มีสวัสดิการ และประกันสุขภาพ

นักจัดรายการวิทยุอิสระจะต้องมีเงินทุนในการซื้อเวลาจากสถานีวิทยุกระจายเสียงตามอัตรา ที่กำหนดหรือ ตามแต่ละตกลงกัน ซึ่งรายได้ที่ได้รับอาจได้จากการติดต่อขอค่าโฆษณาจากบริษัทห้างร้าน เพื่อประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ สลับในรายการ หรืออาจจะได้รับการว่าจ้างจากบริษัทห้างร้าน โดยตรงก็ได้ โดยการให้ค่าตอบแทนการ ทำงานตามแต่ละตกลงกัน โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 10,000 บาท

5. สภาพการทำงาน

นักจัดรายการวิทยุจะทำงานตามกำหนดเวลา ที่ระบุไว้ในผังรายการของสถานีวิทยุหรืออาจจะทำงานเป็น ช่วงเวลาเพื่อบริการกลุ่มเป้าหมาย

นักจัดรายการส่วนมากจะจัดรายการครั้งละ ประมาณ 1 - 3 ชั่วโมง หรือสลับกับนักจัดรายการผู้อื่นใน รายการเดียวกัน ซึ่งอาจมีผู้ช่วยรายการอีก 1 - 2 คน ช่วยตอบคำถามหรือได้ตอบกับสมาชิกเพื่อให้เกิดมุมมอง และ อรรถรสที่แตกต่างไปจากรายการอื่น ๆ นักจัดรายการวิทยุทำงานในสถานที่ที่มีบรรยากาศที่ดี พร้อมด้วย อุปกรณ์ในการทำงานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ เช่น เทปเพลง อุปกรณ์การเล่นเทป ไมโครโฟน หูฟัง เป็นต้น

6. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

ผู้ประกอบอาชีพนี้ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จนถึง ปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียง หรือสาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
2. มีประกาศนียบัตรผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ ได้รับการฝึกอบรมจากสมาคมวิทยุ โทรทัศน์แห่งประเทศไทยและผ่านการสอบได้รับประกาศนียบัตร ผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์โดยสมัครสอบ ด้วยตนเอง หรือผ่านสถาบันการศึกษาที่สังกัดอยู่

3. มีความสามารถเขียนบทวิทยุด้วยตนเอง
4. ต้องเป็นผู้ที่ออกเสียงควบกล้ำในภาษาไทยได้ชัดเจน มีน้ำเสียง น่าฟัง สุภาพ
5. ต้องมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และมีความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างดี

ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ ควรเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้คือ

สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาขาที่เกี่ยวข้อง ถ้าจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่ตรงตามวิชาชีพก็ควรสมัครสอบเพื่อได้รับประกาศนียบัตร ผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ได้เช่นกัน

นอกจากนี้ยังต้องเป็นคนชอบพูดคุย ชอบค้นคว้าหาความรู้ทั่วไป และมีอารมณ์ดี เป็นผู้รับฟังที่ดี เมื่อมีผู้สอบถามเข้ามาทางโทรศัพท์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี มีความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เมื่อมีสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในการออกอากาศ และเป็นผู้มีระเบียบวินัยในการเตรียมรายการล่วงหน้า

7. โอกาสในการมีงานทำ

ปัจจุบันนโยบายขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีวิทยุชุมชน ความต้องการ นักจัดรายการของสถานีวิทยุ จึงกระจายไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งภาค AM และ FM

นอกจากนี้บริษัทและองค์กรเอกชนที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสื่อ โฆษณาทางวิทยุและโทรทัศน์ ธุรกิจการบันเทิง หรือมูลนิธิต่างๆเป็นผู้รับเช่าช่วงเวลาสถานีจากหน่วยงานราชการ สถานีวิทยุของมหาวิทยาลัย เพื่อนำมาจัดดำเนินการและเผยแพร่รายการ ใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์สินค้าของตนเองให้ครบวงจร ทั้งนี้ผู้เช่าช่วงสถานีต้องจัดทำผังรายการภายใต้กรอบนโยบาย และวัตถุประสงค์ของ เจ้าของสถานี เช่น บริษัทผลิตเทปเพลง บริษัทจัดฉายภาพยนตร์จากทั้งในและต่างประเทศ หรือการให้บริการสังคม อย่างเช่น สถานีวิทยุรายการ จ.ศ. 100 รายการร่วมด้วยช่วยกัน เป็นต้น ทำให้มีการจ้างงานในอาชีพนี้เพิ่มขึ้น

8. โอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ

นักจัดรายการวิทยุหรือดีเจในบางรายการเป็นทั้งผู้จัดรายการ และเป็นผู้หาโฆษณาสินค้า เพื่อสนับสนุนรายการของตนเอง อาจพัฒนาทักษะและความรู้ความสามารถเป็นผู้เขียนบทวิทยุหรือโทรทัศน์เป็นนักเขียน เพราะจากการจัดรายการจะมีข้อมูลที่สะสมไว้ใช้ในการทำงานอาชีพที่เกี่ยวข้องได้เป็นจำนวนมากตำแหน่งอาจไม่มีการเลื่อนขั้นแต่มีรายได้มากขึ้นและมีชื่อเสียงมากขึ้น

อาชีพนี้จัดว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางด้านความคิดต่อผู้ฟังมาก ดังนั้นจึงสามารถที่จะโน้มน้าวประชาชนให้เกิดความสนใจ และตั้งชื่อผลิตภัณฑ์นั้น ดังนั้น จึงอาจมีรายการวิทยุเป็นของตนเอง หรือสามารถเป็นผู้ผลิตรายการวิทยุ รายการต่างๆ เพื่อป้อนให้กับ ผู้เช่าช่วงสถานี

ปัจจุบัน เจ้าของสินค้าเห็นความสำคัญถึงสื่อโฆษณาทางวิทยุ เนื่องจากวิทยุเป็นสื่อที่สามารถพกพาไปได้ทุกแห่งหน และเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย การโฆษณา สินค้าโดยผ่านรายการทางสถานีวิทยุจึงสามารถเพิ่มยอดขายได้ ดังนั้น อาชีพนักจัดรายการจึงเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้สนใจจะใช้เป็นงานประจำ หรือเป็นอาชีพเสริม

9. อาชีพที่เกี่ยวข้อง

นักจัดรายการวิทยุอาจเปลี่ยนอาชีพเป็น นักจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย พิธีกรโทรทัศน์ และพิธีกรเวทีการแสดง นักพากย์บทภาพยนตร์ นักพากย์ อัดเสียงการโฆษณาสินค้าทางวิทยุหรือโทรทัศน์ นักเขียน นักจัดรายการเวทีเพลง หรือพิธีกรทางเคเบิลทีวี นักแสดงภาพยนตร์และโทรทัศน์ มีนักจัดรายการหลายคนที่มีอาชีพประจำอย่างอื่น เช่น นักวิชาการ - อาจารย์มหาวิทยาลัย นักข่าว ผลิตสารคดีทั้งทางสถานีวิทยุ และโทรทัศน์ ฯลฯ

10. แหล่งข้อมูลอื่นๆ

เว็บไซต์บริการจัดหางาน ข่าวบริการทางโทรทัศน์

กรมประชาสัมพันธ์ รายการวิทยุ

การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)

student career development center

1. ชื่ออาชีพ   นักประชาสัมพันธ์ , เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ Public Relations

2. นิยามอาชีพ

วางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเสริมสร้างให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร โดยรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ หรือเมื่อมีผู้ติดต่อขอข้อมูล จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ข่าวแจก ภาพข่าว บทความ วารสาร สไลด์หรือวิดีโอ เป็นต้น อาจเขียนบทความพิเศษด้วยการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ในองค์กรติดต่อพบปะกับสื่อมวลชนและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนทุกแขนง ดำเนินการตามโครงการพิเศษ/กิจกรรมพิเศษ เพื่อสังคมรวมทั้งกิจกรรมใหม่ ๆ ที่จัดขึ้นโดยองค์กร ประสานการดำเนินงานกับบริษัทที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ลักษณะของงานที่ทำ

1. ศึกษางานหรือกิจกรรม หรือสินค้าขององค์กร นโยบาย วัตถุประสงค์ และ เป้าหมายที่ต้องการทำการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและดำเนินงานประชาสัมพันธ์
2. วางแผนงาน โครงการ และการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความ รับรู้ หรือรู้เห็นสร้างความ เชื่อถือ กระตุ้นพนักงานขายหรือบริการ หรือคนกลาง โดยการเสนอข่าว หรือบทความเกี่ยวกับงาน หรือผลิตภัณฑ์ที่ออกจำหน่ายแล้ว หรือจะออกจำหน่ายใหม่
3. คัดเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับงานหรือผลิตภัณฑ์ที่จะประชาสัมพันธ์ เช่น สิ่งพิมพ์ การสร้าง กิจกรรมหรืออุปถัมภ์รายการ จัดทำข่าวสารเผยแพร่ การกล่าวสุนทรพจน์ หรือคำปราศรัย ในงานที่จัดขึ้นเพื่อการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณชน เพื่อสร้างความนิยมให้แก่องค์กร
4. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องมือที่คัดเลือกแล้ว หรือผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
5. จัดหาข้อความที่เหมาะสมกับการประชาสัมพันธ์ โดยให้เกิดความรู้สึกเชื่อถือ สร้างความนิยมและ ดึงดูดใจ
6. จัดทำข่าวสารหรือจัดเตรียมการแถลงข่าวของผู้บริหารขององค์กรและร่าง สุนทรพจน์หรือคำ ปราศรัยที่ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังอย่างยิ่ง เพื่อเสริมสร้างภาพพจน์ขององค์กรและไม่เกิดผล กระทบต่อองค์กร
7. จัดทำสิ่งพิมพ์เพื่อสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมาย ตลาด สาธารณชนทั่วไป สิ่งพิมพ์อาจเป็นในรูปแบบงาน ประจำปี จดหมายข่าว นิตยสาร บทความ ใบปลิว เป็นต้น
8. จัดเก็บข่าวขององค์กร ตรวจสอบ และพิจารณาว่ามีผลกระทบต่อองค์กรหรือผลิตภัณฑ์หรือไม่ชี้แจงแก้ ขาวที่มีผลกระทบต่อองค์กรหรือ ผลิตภัณฑ์
9. ประเมินผลการประชาสัมพันธ์ แก้ไขปรับปรุงการประชาสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายและ เป้าหมายและจัดทำรายงานผลการประชาสัมพันธ์พร้อมด้วยข้อเสนอแนะ

นอกจากนี้ อาจทำหน้าที่ต้อนรับและตอบข้อซักถามผู้มาติดต่อ ลูกค้าหรือบุคคลสำคัญ โดยพยายามสร้างความพอใจและเป็นไปตามความต้องการผู้มาติดต่อ ลูกค้า และบุคคลสำคัญ

4. สภาพการทำงาน

ปฏิบัติงานอาชีพนี้ ถ้ารับราชการจะได้รับการบรรจุลงในตำแหน่งและอัตราชั้น เงินเดือนตามวุฒิการศึกษา สำหรับองค์กรภาคเอกชนถ้าสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจะได้รับเงินเดือน และค่ายานพาหนะรวมประมาณเดือนละ 9,000 บาท -15,000 บาท และมี งบประมาณในการจัดเลี้ยงลูกค้า เบี้ยเลี้ยง การเดินทางต่างจังหวัด ส่วนสวัสดิการ โบนัส และผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ได้รับขึ้นอยู่กับ ผลประกอบการขององค์กร ช่วงเวลาทำงานมีทั้งเวลาทำงานปกติและการทำงานล่วงเวลาเพื่อให้งานเสร็จ เพราะเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ มักจะต้องอยู่ต้อนรับแขกนักข่าว ตลอดจนลูกค้านักข่าวงานหรือการแถลงข่าวจะสิ้นสุดลง

5. สภาพการทำงาน

ทำงานกันเป็นทีมในสภาพที่ทำงานขององค์กรพร้อมด้วยอุปกรณ์การทำงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ใน งานประชาสัมพันธ์ และออกทำงานในพื้นที่ นอกสำนักงานเพื่อติดตามงานหรือกิจกรรมขององค์กรแถลงข่าว หรือการรณรงค์ออกจัดนิทรรศการแสดงสินค้าในงานส่งเสริมการขายซึ่งใช้เวลาทั้งกลางวันและกลางคืนจนกว่างานนั้นจะสำเร็จลุล่วงด้วยดี อาจมีการทำงานล่วงเวลา

สำหรับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโรงแรมจะทำงานเป็นกะๆละประมาณ 8 - 9 ชั่วโมง เนื่องจากธุรกิจโรงแรมเปิดตลอด 24 ชั่วโมงและไม่หยุดในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันนักขัตฤกษ์ ดังนั้นการทำงานของเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์อาจทำให้มีเวลาอยู่กับครอบครัวน้อยลง

6. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. สำเร็จปริญญาตรีคณะวารสารศาสตร์ และสาขาสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้องบริหารธุรกิจสาขาการตลาด
2. มีความรู้ภาษาอังกฤษดีมากทั้งการพูด อ่าน เขียน ใช้เครื่องมือการสื่อสารได้ทุกชนิด รวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ที่สามารถผลิตสื่อโฆษณาได้และการรู้จักการใช้อินเทอร์เน็ต
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ต่อบุคคลภายในบุคคลภายนอก บรรณาธิการ หรือผู้สื่อข่าว
4. มีปฏิภาณไหวพริบดี สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ทันที เมื่อเกิดการผิดพลาดในการสื่อสาร
5. ต้องรู้จักสร้างเครือข่ายกับผู้สื่อข่าว สื่อสารมวลชน หัวหน้าชุมชน องค์กรกลางต่างๆ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐฯ
6. มีความอดทน และพร้อมที่จะทำงานในเวลาใดก็ได้
7. สามารถเดินทางไปต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ ตามงานที่ได้รับ มอบหมาย
8. ขวนขวายและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จากทุกวงการ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ ควรเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้ : ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีความรู้ด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างดี รักการอ่าน การเขียน มีความรู้กว้างขวาง สนใจใฝ่หาความรู้ด้านต่างๆ อย่างจริงจัง มีความสามารถในการถ่ายทอด มีความสนใจทางด้านศิลปะการสื่อสารความหมายประเภทต่างๆ

7. โอกาสในการมีงานทำ

ในยุคที่โลกไร้พรมแดนประชากรทั่วโลกจะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเรื่องราวเดียวกันเกือบพร้อมกันทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อตนเอง คนใกล้ตัวหรือโลก ทำให้องค์กรและสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชน ในปัจจุบันได้ตระหนักถึงความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ภาระหน้าที่ขององค์กรให้บุคลากรภายในและสาธารณชน ได้มีความรู้เกี่ยวกับองค์กรอย่างถูกต้อง ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรและชุมชนและการเข้ามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอันเป็นภาระหน้าที่อีกประการหนึ่งที่ทุกองค์กรพึงปฏิบัติเนื่องจากเป็นวิธีการหนึ่งของการประชาสัมพันธ์และเป็นที่ตระหนักกันเป็นอย่างดีแล้วว่าผลของการไม่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องอาจนำมาซึ่งความเสียหายขององค์กรและประเทศชาติดังนั้นองค์กรของรัฐและเอกชนจึงต้องการ นักประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ แต่เมื่อต้องการทำการประชาสัมพันธ์ระดับประเทศหรือนานาชาติมักจะจัดจ้างบริษัท ตัวแทน จัดการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์มาทำหน้าที่แทน ซึ่งก็ต้องจ้างนักประชาสัมพันธ์มืออาชีพมาทำงาน

ในองค์กรธุรกิจเอกชนรายใหญ่ส่วนมากมักจะมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในฝ่ายสำนักงาน บริหารทั่วไป แยกออกจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ส่งเสริมกิจการขาย ของฝ่ายการตลาด ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายอาจจะมีทีมงานเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ฝ่ายละประมาณ 5-10 คน ส่วนบริษัทห้างร้านขนาดย่อมจะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างน้อย 1-2 คน เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงาน ส่งเสริมภาพพจน์และสินค้าของบริษัท นอกเหนือจากการว่าจ้างบริษัททำประชาสัมพันธ์ และปัจจุบันองค์กรธุรกิจมักจะรับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ตรงกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ดังนั้นโอกาสการมีงานทำจึงเปิดกว้าง สำหรับผู้สำเร็จปริญญาตรีทุกสาขา

8. โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้ปฏิบัติงานในอาชีพนี้ ที่มีความสามารถจะได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้า ผู้จัดการ ผู้อำนวยการจนถึงโครงสร้างสูงสุดของผู้บริหาร โดยเฉพาะในสายธุรกิจเมื่อมีความสามารถและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนทุกสาขาแล้ว ย่อมจะมีโอกาสก้าวหน้าได้มาก

ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวโดยรับทำงานประชาสัมพันธ์กับองค์กรทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ได้ โดยใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์และยังประหยัดค่าใช้จ่ายใน การจัดตั้งบริษัทอีกด้วย

9. อาชีพที่เกี่ยวข้อง

นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ นักการตลาด นักเขียนประกาศโฆษณา

บริษัทตัวแทนรับจัดการโฆษณา

ประชาสัมพันธ์ ที่ปรึกษาฝ่ายประชาสัมพันธ์ในองค์กรการเมืองหรือ องค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม
เจ้าหน้าที่อบรมหลักสูตรการประชาสัมพันธ์

10. แหล่งข้อมูลอื่นๆ

เว็บไซต์บริการจัดหางาน

ประกาศหางานทางหนังสือพิมพ์

กรมการจัดหางาน

ข่าวบริการโทรทัศน์

กรมประชาสัมพันธ์และฝ่ายประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานเอกชนต่างๆ

การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)

student career development center

1. ชื่ออาชีพ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ Reporter, television news

2. นิยามอาชีพ

เก็บข่าวด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สอบถาม หรือโดยวิธีอื่น ๆ ที่จะทำให้การเก็บข่าวถูกต้องเสนอข่าวในลักษณะที่ชัดเจน รัดกุม และถูกต้อง รับและศึกษาประเด็นข่าวที่ได้รับมอบหมาย รวบรวม ค้นคว้า และจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นข่าว ติดต่อประสานงาน สัมภาษณ์บุคคล บันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าว ตรวจสอบ คัดเลือกข้อมูลและเขียนข่าว เสนอข่าวที่เขียนต่อกองบรรณาธิการเพื่อพิจารณาอนุมัติศึกษา ค้นคว้า ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำข่าว ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย อาจส่งรายงานข่าวจากท้องถิ่นที่ห่างไกลให้แก่สถานี อาจเชี่ยวชาญในการหาข่าวประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยเฉพาะและอาจมีชื่อเรียกตามสายงานที่ทำ

3. ลักษณะงาน

ผู้สื่อข่าวหรือนักข่าวที่สังกัดอยู่กับสื่อมวลชนใดก็ตามต้องปฏิบัติหน้าที่หลักอย่างเดียวกัน คือ เสาะแสวงหาข่าว เจาะข่าว และทำข่าวด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สอบถาม เข้าร่วมฟังในที่ประชุมแถลงข่าว การสัมมนาติดตามเหตุการณ์ คดีต่าง ๆ หรือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าวหรือสารคดีเฉพาะเรื่อง จดบันทึก ข้อเท็จจริงจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การถ่ายภาพ การบันทึกเทปเสียง เทปโทรทัศน์ วิดีโอเทป เขียนข่าวตามรูปแบบของการเสนอข่าวที่ถูกต้อง ชัดเจน โปร่งใส และมีรายละเอียดตามความเหมาะสมสำหรับเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ส่งข่าวให้กับกองบรรณาธิการ เพื่อพิจารณาก่อนเผยแพร่โดยการออกอากาศหรือลงพิมพ์ในสิ่งพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ของการเสนอข่าวแก่สาธารณชน

การรายงานข่าวอาจรายงานสดตรงมา หรือสถานที่ที่เป็นข่าว เช่น ผลของการเลือกตั้ง สงครามในพื้นที่จริง ที่อยู่ในที่ห่างไกลในประเทศ ต่างประเทศ มุมใดมุมหนึ่งของโลก โดยผ่านอุปกรณ์การสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร เครื่องโทรสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ผู้สื่อข่าวที่เชี่ยวชาญหรือได้รับมอบหมายให้ทำข่าวด้านใดด้านหนึ่งอาจได้รับการเรียกชื่อหรือว่าจ้างตามสายงานที่ปฏิบัติ เช่น ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจ ผู้สื่อข่าวสายสิ่งแวดล้อม ผู้สื่อข่าวสายอาชญากรรมหรืออาจได้รับการเรียกตามสถานที่ที่ไปทำข่าวเป็นประจำ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวประจำทำเนียบรัฐบาล ผู้สื่อข่าวประจำกระทรวงก็ได้

ผู้สื่อข่าวจะต้องรับผิดชอบในการทำข่าวให้ได้อย่างน้อยวันละ 1 ชิ้นงาน แต่ถ้าเป็นข่าวที่ต้องวิเคราะห์เจาะลึกอาจต้องใช้เวลา 3 - 4 วันในการทำข่าว

4. สภาพการทำงาน

ผู้สื่อข่าวที่ทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชนของรัฐบาลจะได้รับค่าจ้างอัตราตามวุฒิการศึกษา ส่วนองค์กรสื่อมวลชนภาคเอกชนค่าตอบแทนสวัสดิการสูง เนื่องจากมีชั่วโมงทำงานที่ยาวนานกว่าผู้สื่อข่าวในหน่วยงานของรัฐ ผู้สื่อข่าวสื่อมวลชนในสื่อของเอกชนจะได้รับค่าตอบแทนขั้นต่ำประมาณ 8,500 บาท ถึง 10,000 บาท

ไม่รวมค่ายานพาหนะประจำเดือนเดือนละประมาณ 2,000 – 4,000 บาท เพราะมีความคล่องตัวในการทำงานมากกว่าผู้สื่อข่าวขององค์กรสื่อสารมวลชนในคุณค่าของรัฐสามารถเบิกค่าเลี้ยงรับรอง ค่าใช้จ่ายในการหาซื้อและค้นคว้าหาข้อมูล นอกเหนือจากสวัสดิการที่ได้รับตามหลักเกณฑ์ของแต่ละองค์กรกำหนด นักข่าวอิสระจะต้องมีประสบการณ์และสายสัมพันธ์อย่างน้อย 3 ปี และจะได้ค่าตอบแทนการเขียนข่าวเรื่องละประมาณ 2,000 ถึง 10,000 บาท ตามความสำคัญและความยากง่ายของข่าว ระยะเวลาทำงานของผู้สื่อข่าวไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และความจำเป็นที่ต้องหาข่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้สื่อข่าวต้องทำงาน 24 ชั่วโมง

5. สภาพการทำงาน

เนื่องจากมีการแข่งขันในการนำเสนอข่าวสารจากสื่อมวลชนอย่าง กว้างขวาง การรายงานข่าวในปัจจุบันจึงต้องดำเนินการตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีผลัดของเวลาการทำงาน เพราะอาจได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเพียงผู้เดียว ผู้สื่อข่าวหรือนักข่าวต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ทันตามกำหนดเวลาของการปิดข่าวหรือส่งต้นฉบับข่าว เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการในความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการที่ต้องตรวจความถูกต้องของเนื้อหาข่าวก่อนการส่งเพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียงหรือออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ เคเบิลทีวีและทางสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้นสภาพการทำงานจึงมีความกดดันสูง เพราะเร่งรีบดำเนินการเพื่อให้มีโอกาสเสนอข่าวเป็น แหล่งแรก ข่าวสารที่เสนอจะต้องมีความถูกต้องแม่นยำในเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอและต้องเจาะลึกเพื่อให้ได้ข่าวที่แท้จริง

ผู้สื่อข่าวที่ได้ออกเหนือจากปฏิบัติตนเป็นที่น่าเชื่อถือในวิชาชีพแล้ว ยังต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ คือมีการเตรียมตัวหาข้อมูลของแหล่งข่าวที่จะไปสัมภาษณ์ หรือเรียกกันว่าทำการบ้านล่วงหน้า โดยปรึกษาผู้มีความรู้ อย่างเช่น บรรณาธิการ นักวิชาการ การ ค้นคว้า อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่สนใจหาความรู้มากกว่าสายงานที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลครอบคลุมทุกประเด็นในการนำเสนอข่าว

ผู้สื่อข่าวอาจจะต้องนัดหมายสัมภาษณ์ผู้ที่เห็นเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ผู้สื่อข่าวอาจจะต้องระมัดระวังและมีความรอบคอบในการทำงาน เพราะในบางครั้งอาจจะเสี่ยงอันตรายจากอิทธิพลจากตัวบุคคลหรือในท้องถิ่นที่ทุรกันดารบางแห่งอาจจะไม่มีความปลอดภัย เช่น การทำข่าวเกี่ยวกับสงครามหรือเรื่องที่มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง ผู้สื่อข่าวค่อนข้างมีอิสระในการทำงานสูงมีเงื่อนไขที่ต้องรับผิดชอบสูงในผลงานที่ต้องทำให้เสร็จตามกำหนดส่ง เนื่องจากสื่อมวลชนมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของผู้บริโภค สามารถโน้มน้าวและชี้นำหรือชักจูงผู้รับข่าวสารหรือสาธารณชนได้ ผู้สื่อข่าวจึงควรคำนึงถึงบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคมเช่นเดียวกับสื่อมวลชน และทุกวันนี้ทั้งผู้ส่งข่าวสารและผู้รับข่าวสารได้ตระหนักถึงอิทธิพลเหล่านี้เช่นกัน จึงได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทั้งจากทางธุรกิจและเนื้อหาสาระที่นำเสนอ อย่างเช่น สมาคมคุ้มครองผู้บริโภคหรือสมาพันธ์ผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย ฯลฯ

6. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ควรมีความสนใจความเคลื่อนไหวของข่าวสารทั่วโลก เป็นนักสังเกตการณ์ที่สามารถเข้าใจสถานการณ์นั้นๆ และสามารถสื่อสารรายงานข้อมูล ข่าวสารได้ถูกต้องและแม่นยำ

2. ต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงมีความอดทน ระวังระวังและรอบคอบ สุขุม
3. ทำงานเป็นทีมได้พร้อมปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ ขณะปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบสูงต่อทั้งแหล่งข่าวและต่อวิชาชีพ
4. สามารถทำงานให้ลุล่วงตามหน้าที่รับผิดชอบให้ทันตามกำหนดเวลา ซึ่งอาจต้องใช้เวลามากกว่าบุคลากรในอาชีพอื่น ๆ
5. มีความกล้าในการปฏิบัติการ หรือการนำเสนอข่าวที่บางครั้งอาจเสี่ยงอันตรายถึงชีวิต
6. สามารถถ่ายภาพและใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารได้ทุกชนิด
7. มีความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างถ่องแท้

ผู้ประกอบการอาชีพนี้ควรเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้

เมื่อจบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ควรศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาใดก็ได้หรือเลือกศึกษาด้านวารสารศาสตร์ นิเทศศาสตร์ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์

นอกเหนือสิ่งอื่นใดการเป็นผู้สื่อข่าวจะต้องเสนอข่าวข้อเท็จจริงอันเป็นสาระประโยชน์ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ในการปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ มีอุดมการณ์ ไม่เห็นแก่อาภิมสลินจ้าง

7. โอกาสในการมีงานทำ

ปัจจุบันสื่อสารมวลชนได้เปลี่ยนเข้าสู่ยุคของทางด่วนข้อมูลข่าวสารในระบบดิจิทัลทำให้มีการขยายตัวทางธุรกิจและการรวบรวมกิจการเข้าช่วงหรือสัมปทานในการประมวลสื่อมวลชนจากภาครัฐบาล เพื่อดำเนินการเผยแพร่ข่าวสารครบวงจร เช่น เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ จะมีสถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ครอบคลุมไปถึงการเสนอข่าวทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเสนอข่าวสู่ชุมชนหรือผู้รับข่าวสารทุกกลุ่ม ทุกวัยให้ครบทุกรูปแบบ โดยครอบคลุมทั้งเนื้อหาสาระทางภูมิปัญญา และบันเทิง จึงทำให้มีการแข่งขันกันสูงในการรายงานข่าว ซึ่งต้องการความรวดเร็วทันเวลาและใกล้ชิดกับเหตุการณ์ ทำให้แนวโน้มตลาดแรงงานด้านการรับสมัครผู้สื่อข่าวรายงานข่าว หรือนักข่าวของวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร จึงมีมากขึ้นกว่าในอดีต โดยเฉพาะกลุ่มผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่คือ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ (e-reporter) ที่ต้องการความชำนาญทางด้านอินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร โดยผู้รับข่าวสารจะมีบทบาทมากขึ้นในการโต้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อข่าวที่ได้รับกับสื่อมวลชนและผู้สื่อข่าวประเภทนี้ได้ทันที ส่วนผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ได้ในพื้นที่ภูมิประเทศที่ไกลๆ ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำหรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชน สำนักข่าวต่างๆ ทั่วโลกได้ถ้ามีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศจะเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมหรือได้รับการว่าจ้างจากสื่อต่างประเทศที่มีสำนักข่าวหรือกองบรรณาธิการอยู่ในประเทศ หรืออาจประจำอยู่ในภูมิภาคด้วยอัตราค่าจ้างและผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ค่อนข้างสูง

8. โอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้ปฏิบัติงานในอาชีพผู้สื่อข่าว เมื่อชำนาญในการหาข่าว สร้างแหล่งข่าว และพัฒนาการทำข่าวจนเป็นที่น่าเชื่อถือของกองบรรณาธิการ ประมาณ 1 - 2 ปี ก็จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งหรือมีโอกาสไปศึกษาหรือดูงาน สัมมนาร่วมกับสื่อมวลชนจาก ต่างประเทศหรือได้รับทุนให้ไปศึกษาต่อจากเจ้าขององค์กรสื่ออื่น ๆ จากนั้นจะได้เป็นหัวหน้าข่าว นักข่าวอาวุโส ผู้ช่วยบรรณาธิการ จนถึงบรรณาธิการ หรือเลื่อนขึ้นเป็นฝ่ายบริหารจัดการ หรือสามารถเลือกทำงานกับสื่อแขนงอื่นๆ ได้ตามความสามารถและความต้องการ ความมั่นคงของงานขึ้นอยู่กับความสามารถและการพัฒนาตนเองของผู้สื่อข่าว

9. อาชีพที่เกี่ยวข้อง

นักประชาสัมพันธ์

นักหนังสือพิมพ์

ผู้จัดรายการวิทยุโทรทัศน์

พิธีกรผู้ดำเนินรายการวิทยุโทรทัศน์

ผู้เขียนบทโทรทัศน์

คอลัมนิสต์

ช่างภาพ

ผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

student career development center

10. แหล่งข้อมูลอื่นๆ

ประกาศโฆษณารับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต

สโมสรผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ

สมาคมผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย

องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

กรมประชาสัมพันธ์

การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)

1. ชื่ออาชีพ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ Reporter, Journalists

2. นิยามอาชีพ

เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการเขียนข่าว โดยวิธีการสัมภาษณ์ สอบถาม เข้าร่วมในที่ประชุม ค้นคว้าจากเอกสาร หรือโดยวิธีอื่น ๆ ที่จะทำให้ข่าวมีข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์เพียงพอและเสนอข่าวที่เขียนต่อบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว หรือผู้เรียบเรียงข่าวเพื่อพิจารณาอนุมัติและปรับปรุง แก้ไข รวบรวมศึกษา ค้นคว้า และจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นข่าว ติดต่อประสานงาน สัมภาษณ์ บันทึกและเก็บข้อมูลจากแหล่งข่าว ตรวจสอบ คัดเลือกข้อมูลและเขียนข่าว ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำข่าว อาจเชี่ยวชาญในการหาข่าวประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ และอาจมีชื่อเรียกตามงานที่ทำ อาจส่งรายงานข่าวจากท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลให้แก่สำนักพิมพ์ อาจได้รับมอบหมายให้จัดทำข่าวพิเศษหรือข่าวเจาะในประเด็นที่สำคัญอาจเขียนบทความ บทวิจารณ์ตามความถนัดและตามที่ได้รับมอบหมาย อาจคิดริเริ่มและค้นหาประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการจัดทำข่าวและเสนอต่อบรรณาธิการ หัวหน้าข่าวเพื่อพิจารณาอนุมัติ

3. ลักษณะงาน

ผู้ที่ปฏิบัติงานนี้อาชีพนี้ ทำหน้าที่เสาะแสวงหาข่าว ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การถ่ายภาพ บันทึกเทป เข้าร่วมฟังการแถลงข่าว ซักถาม ตลอดจนค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมตามความจำเป็นจากแหล่งข่าวทั้งจากบุคคลผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลทางค้นคว้าสาร และห้องสมุด เพื่อให้เนื้อหาของข่าวชัดเจน ครอบคลุมข้อมูลทุกด้านในประเด็นที่เขียน หรือได้รับมอบหมายจากหัวหน้าข่าวหรือบรรณาธิการให้ตรงกับข้อเท็จจริง มีความเป็นกลาง มีสารประโยชน์ต่อผู้บริโภคข่าวสาร และทันเหตุการณ์จริง ซึ่งปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีช่วยทำให้นักหนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าว จากสถานที่เกิดเหตุการณ์จริง หรือพื้นที่อันห่างไกลจากต่างจังหวัด หรือต่างประเทศผ่านอินเทอร์เน็ตส่งถึง กองบรรณาธิการได้อย่างรวดเร็วรวมทั้งภาพถ่ายที่ถ่ายด้วยกล้องดิจิทัลซึ่งสามารถเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์พกพา และอินเทอร์เน็ตได้เช่นกัน นอกเหนือจากการส่งข่าวด้วยเครื่องโทรสาร โทรศัพท์และวิทยุสื่อสาร

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าวสำคัญๆ จะได้รับอุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยทุกชนิด เพื่อให้สามารถส่งข่าวให้ทันเวลาหรือเหตุการณ์และต้องปฏิบัติตนภายในกรอบของหน้าที่ความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณ โดยปฏิบัติงานดังนี้

1. หาข่าวและรายงานข่าวด้วยความซื่อตรงและสุภาพ เสนอข้อเท็จจริงอันเป็นสาระประโยชน์และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงด้วยประการใดๆ
2. ปฏิบัติการเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าว ภาพและเอกสารต่างๆด้วยวิธีการอันชอบธรรม
3. แสดงตนเองว่าเป็นผู้แทนหนังสือพิมพ์ก่อนสัมภาษณ์บุคคลใด บุคคลหนึ่ง ด้วยความมุ่งหมาย ในการนำเรื่องนั้นมาตีพิมพ์โฆษณา
4. ส่งรายงานข่าวให้บรรณาธิการพิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ต่อไป
5. อาจต้องทำงานในต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ หรือในสถานที่ ที่มีอันตราย หรือมีความไม่ปลอดภัย

4. สภาพการทำงาน

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ที่มีความสามารถมีรายได้หรือเงินเดือน รวมทั้งค่ายานพาหนะเป็นค่าตอบแทนค่อนข้างสูง นอกเหนือจากสวัสดิการ และ โบนัสซึ่งขึ้นอยู่กับผลประกอบการขององค์กร และนโยบายธุรกิจของแต่ละองค์กร โดยทั่วไปผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่มีวุฒิกการศึกษา ระดับปริญญาตรี จะได้รับเงินเดือนขั้นต้นประมาณ 8,500 - 9,000 บาท โดยจะได้รับค่ายานพาหนะประจำเดือน อีกคนละ 3,000 - 4,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานะค่าครองชีพในแต่ละปี ถ้ามีความสามารถในการถ่ายภาพด้วยจะได้รับค่าถ่ายภาพ หรือค่าเช่าซื้อลิขสิทธิ์ภาพในอัตราภาพละประมาณ 500 - 2,500 บาท หรืออาจสูงกว่านี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของภาพ หรือประเทศที่ต้องการซื้อภาพ

5. สภาพการทำงาน

ธรรมชาติของการทำงานอาชีพนักหนังสือพิมพ์หรือผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทั่วโลกจะเหมือนกันคือ ต้องมีความพร้อมในการทำงานทันทีที่ได้รับมอบหมาย และต้องมีอุปกรณ์การทำงานที่จำเป็นพร้อมใช้งาน ได้ทันที เช่นเดียวกัน ในบางครั้งต้องทำงานตลอด 24 ชั่วโมง แต่มีกำหนดเวลาในการส่งงานที่แน่นอน ของการปิดต้นฉบับข่าวของแต่ละสายข่าวที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าข่าว หรือ หัวหน้ากองบรรณาธิการ ชั่วโมงการทำงานของผู้ปฏิบัติงานอาชีพนี้ไม่แน่นอนอาจผันแปรไปตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละวัน อาจต้องทำงานในวันหยุด ต้องพยายามเสาะแสวงค้นคว้าหาข่าวในสถานที่ต่างๆ อาจใช้เวลาทำงานแต่ละวันยาวนานกว่าพนักงานที่ทำงานในธุรกิจอุตสาหกรรมอื่นๆ เนื่องจากต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จโดยเร็วที่สุด เพื่อประโยชน์ของการบริโภคของสาธารณชน อีกทั้งต้องช่วงชิงการเสนอข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาเพื่อให้ข่าวเสร็จทันเวลาและส่งต้นฉบับให้บรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้องก่อนพิมพ์ การทำงานจึงอยู่ภายใต้ความกดดันของเงื่อนไขธุรกิจของสื่อสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทเช่น การขายพื้นที่โฆษณาการส่งทำฟิล์มและทำผลการส่งเข้าแทนพิมพ์ หรือโรงพิมพ์ การพิมพ์เข้าเล่ม การจัดส่ง การออกวางตลาด รวมถึงความกดดันของสภาวะการทำข่าว และจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน ไม่ต้องเข้ามาพิมพ์งานที่สำนักพิมพ์เช่นแต่ก่อน หลังเสร็จสิ้นการประชุมหรือแนวทางในการทำข่าวกับหัวหน้ากองบรรณาธิการ หรือหัวหน้าข่าวแล้ว สามารถส่งข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตหรืออิเล็กทรอนิกส์เมลเข้ากองบรรณาธิการ ได้ทันที เพื่อให้หัวหน้าข่าว หรือกองบรรณาธิการตรวจสอบข่าว นับว่าเป็นการทำงานที่สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในเวลาเดียวกันผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ก็ต้องมีลักษณะเป็นนาย ตนเองรับผิดชอบต่อหน้าที่ และตรงต่อเวลา

ในการปฏิบัติงานอาชีพนี้มีความเสี่ยงสูง ในการทำงาน เมื่อต้องออกไปทำข่าวที่อยู่ในพื้นที่ที่มีอิทธิพล หรือมีอันตราย หรือในพื้นที่ที่จลาจล สงคราม หรือภัยพิบัติจากธรรมชาติ ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้อาจทำให้นักหนังสือพิมพ์ได้รับการถูกข่มขู่ ถูกทำร้าย หรือถูกทำอันตรายถึงแก่ชีวิต หรือประสบอันตราย อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจถึงตายหรือบาดเจ็บได้

6. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. สำเร็จการศึกษาในสาขาสื่อสารมวลชน วารสารศาสตร์ นิเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องและสายงานที่สำคัญ เช่น เศรษฐกิจการเงินการธนาคารซึ่งอาจรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขานั้นโดยตรง
  2. มีความสนใจความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ และสถานการณ์ของประเทศและโลก
  3. มีความสนใจ ตั้งใจ รักในอาชีพ ขวนขวายหาความรู้ และค้นคว้าหาข้อมูลความจริงของข่าวในทางลึก และทางกว้าง
  4. มีความรู้ภาษาต่างประเทศ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสารทุกชนิด
  5. มีทัศนคติที่ดี มีความเป็นกลาง มีความยุติธรรม และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบจากประชาชนผู้บริโภค
  6. สามารถเข้าใจสถานการณ์ คาดการณ์สถานการณ์รวมทั้งสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ หรือข่าวที่เกิดขึ้น ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ สมเหตุสมผล และเป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์ และประเทืองความรู้แก่ประชาชน
  7. มีความรับผิดชอบสูง ซื่อสัตย์ มีสำนึก สุขุมรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน
  8. มีความกล้าหาญอดทน มีความมั่นใจในตนเอง ไม่ทอดทิ้งในงานที่ต้องรับผิดชอบ
  9. สามารถเดินทางไปทำข่าวได้ทุกหนทุกแห่งทั่วโลก
  10. มีสุขภาพแข็งแรง
  11. มีสังคมและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างความสัมพันธ์ กับแหล่งข่าว และเป็นที่ยอมรับของแหล่งข่าวในการเสนอข่าวสามารถเก็บรักษาความลับที่มาของแหล่งข่าว อันอาจทำให้เกิดอันตรายต่อแหล่งข่าวได้
  12. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์โดยส่งเสริมภราดรภาพ ละเว้นการถือเอาประโยชน์ของเพื่อนสมาชิก ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่รับสินจ้างรางวัลหรือผลประโยชน์ใดๆ อันเป็นเครื่องจูงใจให้ไม่เคารพต่อหน้าที่ และวิชาชีพของตน รักษา และส่งเสริมเกียรติคุณ และชื่อเสียงแห่งความเป็นนักหนังสือพิมพ์ไว้เป็นอย่างดี อันเป็นจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ที่กำหนดขึ้นโดยสมาคม นักข่าวและนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2498 แก้ไขเพิ่มเติม 2507 และต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างลึกซึ้ง
- ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ ควรเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้คือ**

สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในคณะต่างๆ ดังที่กล่าวมาและยังต้องมีความรู้ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี มีความสามารถในการถ่ายทอด มีความสนใจทางด้านศิลปะการสื่อสารความหมายประเภทต่างๆ รักการอ่าน การเขียน มีความรู้ทั่วไป

7. โอกาสในการมีงานทำ

จุดเปลี่ยนของวงการสื่อมวลชนของประเทศไทยนั้น สวนกระแสกับภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวของประเทศอย่างสิ้นเชิง นับตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมา สื่อภาคเอกชนต่างแข่งขันกัน ในเชิงปริมาณและคุณภาพ อีกทั้ง

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้วงการสื่อมวลชนมีการแข่งขันกันสูงและเข้มข้นเพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ในการเสนอข่าวอันเป็นวิธีการหนึ่งของการขยายฐานการตลาด

อุปกรณ์การสื่อสารในปัจจุบันสามารถส่งข่าวได้รวดเร็วจากทุกมุมโลก อินเทอร์เน็ตและอีเมล ทำให้การเสนอข่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและไร้พรมแดน การแข่งขันไม่ใช่เกิดขึ้น เฉพาะในวงการหนังสือพิมพ์ไทยเท่านั้น ที่ต้องแข่งขันกันเอง แต่ยังต้องแข่งขันกับสื่ออื่นๆ ในประเทศ และหนังสือพิมพ์ต่างประเทศทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนเนื้อหาข่าวและการซื้อขายข่าว ดังนั้นการรายงานข่าวในปัจจุบัน จึงมีความเป็นสากลมากขึ้นทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และ โลก จึงนับเป็น โอกาสอันดีของนักสื่อสารมวลชนรุ่นใหม่ๆ ที่มีความพร้อมมีความเข้าใจโลกในยุคโลกาภิวัตน์ จะสามารถปฏิบัติอาชีพนี้ได้อย่างกว้างขวางทั้งใน และนอกประเทศ

โอกาสในการมีงานทำในปัจจุบันของนักหนังสือพิมพ์มีให้เลือก มากมายสำหรับผู้ที่มีความสามารถหลายด้าน ผู้ที่จะประกอบอาชีพนี้นอกจากจะต้องมีความสามารถในการเขียนข่าวเป็นภาษาไทยแล้ว ต้องมีความเข้าใจในภาษาต่างประเทศและภาษาคอมพิวเตอร์ด้วย เพราะในวงการนี้มีการซื้อขายข่าว ข่าวก้าวทั้งในประเทศ และต่างประเทศอีกทั้งสื่อสิ่งพิมพ์มีความจำเป็นต้องขยายฐานธุรกิจ และปรับตัวให้ก้าวทันการพัฒนาของธุรกิจสื่อสาขาโทรทัศน์ เคเบิลทีวี และอินเทอร์เน็ตซึ่งก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและเป็นสื่อที่ประชาชน กลุ่มหนึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่ายเช่นกัน

นักหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพ นอกจากจะได้รับการว่าจ้างจากสำนักข่าวต่างประเทศที่ตั้งขึ้น ในประเทศ หนังสือพิมพ์ฉบับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่นแล้ว ยังมีโอกาสได้รับการว่าจ้างจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศด้วย ยิ่งกว่านั้นเพื่อให้สามารถแข่งขันกับสื่อประเภทอื่นได้ สื่อสิ่งพิมพ์ไทยได้ปรับกลยุทธ์การเสนอข่าว โดยส่งนักหนังสือพิมพ์ ออกทำข่าวในต่างประเทศมากขึ้นเช่นกัน ส่วนในประเทศ ก็ยังมีความต้องการนักหนังสือพิมพ์สายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสื่อที่เพิ่งเกิดอย่างอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ

8. โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ

ในการประกอบอาชีพนักหนังสือพิมพ์ นักหนังสือพิมพ์ ที่มีความสามารถจะมีโอกาสเจริญเติบโตก้าวหน้าไปตามลำดับคือ หัวหน้าข่าว บรรณาธิการสายข่าว จนถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หรืออาจได้รับความไว้วางใจจากเจ้าของสื่อและนักข่าวให้ดำรงตำแหน่งบรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา ซึ่งมีความรับผิดชอบสูงมากเท่ากับผู้เป็นเจ้าของกิจการ

ในกรณีที่นักหนังสือพิมพ์ มีความสามารถเฉพาะตัว คือใช้ภาษาต่างประเทศได้ ก็มีโอกาสดำเนินไปสู่การทำงานในสำนักข่าวต่างประเทศ นอกจากนี้ นักหนังสือพิมพ์ อาจพัฒนาจากการเขียนข่าวมาเป็นนักเขียน นักประพันธ์ ที่ต้องใช้จินตนาการ และทักษะการเขียน และภาษาสูงกว่าการเขียนข่าวนับเป็นการก้าวหน้าและการพัฒนาฝีมือไปอีกระดับหนึ่ง

9. อาชีพที่เกี่ยวข้อง

นักประชาสัมพันธ์

นักเขียนบทวิทยุและโทรทัศน์

นักเขียนสารคดี

นักเขียนนวนิยาย

บรรณาธิการข่าววิทยุและโทรทัศน์ เคเบิลทีวี ข่าวทางอินเทอร์เน็ต

นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์

พิธีกร นักวิเคราะห์ ข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ ช่างภาพ อาจารย์พิเศษ

ผู้ประกาศข่าวภาคภาษาไทยในเครือข่ายวิทยุต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวประจำสถานทูต หรือองค์กรระหว่างประเทศ

นักเขียนบทโฆษณานักแปล

10. แหล่งข้อมูลอื่นๆ

คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ และหนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยในทบวงมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเปิดทุกแห่ง

หนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่สนใจรับนักหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ แหล่งจัดหางานของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ อินเทอร์เน็ต สำนักข่าวต่างประเทศ สโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศ สโมสรผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ และกรมประชาสัมพันธ์

student career development center

1. ชื่ออาชีพ พิธีกร , ผู้ดำเนินรายการ Master of Ceremony

2. นิยามอาชีพ

ดำเนินรายการทางโทรทัศน์เพื่อให้ความรู้ สารและความบันเทิงแก่ผู้ชม ชักชวน ทำความเข้าใจกับบทโทรทัศน์หรือข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนออกอากาศหรือบันทึกเทป นำเสนอเนื้อหารายการตามรูปแบบและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการพูดคุย การสัมภาษณ์บุคคล การตอบปัญหาหรือวิธีการอื่น ๆ โฆษณาสินค้าหรือบริการแทรกในรายการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะออกอากาศประสานงานกับผู้ผลิตรายการเพื่อขอคำแนะนำหรือข้อเสนอในการดำเนินรายการให้เป็นไปตามรูปแบบของรายการอย่างถูกต้อง

3. ลักษณะของงานที่ทำ

1. ศึกษา นโยบาย และวัตถุประสงค์ของสถานีโทรทัศน์ บุคคล หรือองค์กรที่มอบหมายให้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของเจ้าของรายการ
2. จัดเตรียมทำข้อมูล จัดทำบทพูด หรือบทสนทนาให้เหมาะสมกับรายการที่จัดขึ้น โดยมุ่งให้เป็นที่น่าสนใจของเจ้าของรายการสถานีโทรทัศน์และผู้ชม รายการ โดยอาจดำเนินรายการเพียงลำพังผู้เดียวหรือทำงานเป็นทีม
3. อ่านประกาศ ท่องจำสคริปต์เพื่อเตรียมออกรายการ โดยไม่ให้เกิดความผิดพลาด
4. ถ่ายทอดข้อมูลเรื่องราวต่างๆ และสื่อความหมายด้วยภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ถูกต้องและชัดเจน
5. ดำเนินรายการโดยการเสนอความรู้ สารคดีและเรื่องที่น่าสนใจของรายการ ตั้งคำถามและข้อปัญหาเพื่อให้ผู้ร่วมรายการตอบร่วมการสนทนาหรือร่วมทำกิจกรรมที่จัดขึ้นพยายามเชื่อมโยงรายการให้ราบรื่น และไม่ติดขัด
6. ช่วยเหลือผู้เข้าร่วมรายการเมื่อมีข้อขัดข้องเกิดขึ้นในขณะดำเนินรายการ
7. อาจอ่านประกาศโฆษณาผู้สนับสนุนรายการ
8. อาจจัดเตรียมสถานที่โดยการออกแบบและตกแต่งให้เหมาะสมกับรายการ
9. อาจจัดหาอุปกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินรายการ สรรหาตัวบุคคลที่มาแสดงร่วมรายการ อาจนำเสนอภาพประกอบการบรรยายเป็นวีดีโอภาพยนตร์ หรือ ภาพนิ่ง แผนภูมิ ฯลฯ ตามความเหมาะสมกับรายการ
10. อาจเช่ารายการและหาค่าโฆษณามาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินรายการ
11. เป็นงานที่ต้องสื่อสารกับผู้ชมในห้องส่ง และผู้ชมที่บ้าน

4. สภาพการจ้างงาน

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพนี้จะได้รับค่าตอบแทนการทำงานตามความสามารถความยากง่ายของงาน รายได้ที่ได้รับและเงื่อนไขการจ้างซึ่งอาจจ่ายให้ในการดำเนินรายการเป็นพิธีกรแต่ละครั้งในรายการโทรทัศน์หรือเคเบิลทีวี สำหรับพิธีกรบนเวทีการแสดง ค่าตัวสำหรับพิธีกรที่เพิ่งเริ่มทำงานประมาณครั้งละ 3,000-7,000 บาท

สำหรับพิธีกรชื่อดังซึ่งอยู่ในความนิยมของประชาชนครั้งละประมาณครั้ง 30,000 - 50,000 บาท หรืออาจสูงถึง 100,000 บาท

กำหนดเวลาทำงานขึ้นอยู่กับข้อตกลงกับเจ้าของสถานีโทรทัศน์เจ้าของรายการ หรือผู้ว่าจ้าง ซึ่งไม่สามารถกำหนดตายตัวได้

5. สภาพการทำงาน

พิธีกรจะทำงานในช่วงกำหนดเวลาหนึ่งๆ ตามผังรายการของสถานีโทรทัศน์ในห้องส่งของสถานีโทรทัศน์ หรือนอกสถานที่เพื่อการแสดงสดหรือมีถ่ายทอดสด หรือบันทึกเทปโทรทัศน์เพื่อนำออกรายการในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ต้องอยู่ท่ามกลางแสงสว่างมากจากแสงไฟในห้องส่ง อาจใช้เวลามากในการถ่ายทำ และต้องถ่ายซ้ำหลายครั้งเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในบทพูด หรือคิวการแสดงอาจเป็นพิธีกรที่ดำเนินรายการคนเดียวหรือมากกว่าหนึ่งคน แต่ส่วนมากไม่เกิน 3 คน พิธีกร แบ่งเป็นประเภทตามรายการที่เสนอให้กลุ่มผู้ชมได้เลือกบริโภค คือจัดตามเนื้อหา และความเหมาะสมของพิธีกรกับรายการ เช่น พิธีกรจัดรายการเพลง พิธีกรรายการสาระคดีน่ารู้ในประเทศหรือต่างประเทศ พิธีกรรายการข่าวสารบ้านเมือง พิธีกรรายการเกมส์โชว์ พิธีกรรายการทำอาหาร พิธีกรรายการนำเที่ยว พิธีกรคอลัมน์ผู้หญิง พิธีกรรายการสุขภาพ พิธีกรรายการเกษตร เพื่อชุมชน พิธีกรแนะนำการประกอบอาชีพ หรือการทำมาหากิน เป็นต้น อีกประเภทหนึ่ง คือ การดำเนินรายการเป็นพิธีกรบนเวทีซึ่งจะต้องดำเนินรายการสดที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัว และใช้ไหวพริบในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิด พิธีกรที่จัดรายการบนเวทีจะใช้เวลาทำงานประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง และมักจะเป็นพิธีกรคู่ คือ พิธีกรชายคู่ พิธีกรหญิงคู่ หรือพิธีกรชายหญิงคู่

ผู้ปฏิบัติงานเป็นพิธีกรในบางครั้งจะต้องเดินทางไปบันทึก และถ่ายทำเทปโทรทัศน์ หรือเก็บข้อมูลหรือความคิดเห็นของประชาชนนอกสถานที่เพื่อใช้ประกอบรายการที่นำเสนอต่อผู้ชม

6. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
2. สนใจ และรักการพูด และกล้าแสดงออก สามารถสื่อสารให้ผู้ชมเข้าใจได้
3. มีประกาศนียบัตรผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์
4. ต้องเป็นผู้ที่ออกเสียงควบกล้ำในภาษาไทยชัดเจน มีน้ำเสียงน่าฟัง สุภาพ และมีลีลาในการนำเสนอ
5. ต้องมีรูปร่างหน้าตาและบุคลิกลักษณะที่ค่อนข้างและโดดเด่น เพื่อดึงดูดความ สนใจจากผู้ชม
6. มีไหวพริบและปฏิภาณดี สามารถแก้ไขเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่ คาดคิด
7. เป็นผู้มีความรู้รอบตัวและสนใจกระแสเหตุการณ์ของโลก เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินรายการ
8. มีคุณลักษณะในการทำงานเป็นทีมสูงมีมนุษยสัมพันธ์ มีระเบียบวินัยในการทำงาน
9. มีทัศนคติที่ดี มีความเป็นกลาง
10. มีความสามารถคัดเลือก เชิญผู้เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำลังจะ ออกหรือดำเนินรายการมาเป็นแขกรับเชิญ

11. มีความอบอุ่น เปิดเผย ชื่อสัตย์เป็นกันเองต่อผู้ร่วมรายการและ ผู้ชมรายการ

ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ ควรเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับอนุปริญญา ต้องฝึกฝนการอ่านออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจน ได้จังหวะรวมทั้งมีความรู้ทั่วไปและเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และมีความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนตลอดจนเรื่องความมั่นคงของชาติ
2. เป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมจากสมาคมวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยและผ่านการสอบประกาศนียบัตร ผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ โดยสมัครสอบด้วยตนเองหรือผ่านสถาบันการศึกษาที่สังกัดอยู่

7. โอกาสในการมีงานทำ

โอกาสในการทำงานเป็นพิธีกรมากที่สุด คือ การเป็นพิธีกรนำเสนอรายการเพลง และรายการวัยรุ่นที่เรียกว่า วีเจ (Video Jockey) เพราะผังรายการสถานีโทรทัศน์จะจัดรายการภาคบันเทิงให้กลุ่มวัยรุ่นได้รับชม และรับฟังเพิ่มขึ้น ซึ่งบุคลากรในอาชีพนี้ต้องมีความรู้เรื่องเพลงไทยและเพลงสากล นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ดีเท่าๆ กับภาษาไทย เพราะรายการเพลงส่วนมากจะจัดเป็น 2 ภาษา พิธีกรแบบวีเจเป็นที่ต้องการอย่างมากในขณะนี้พิธีกร ที่ดำเนินรายการสนทนา และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง กำลังมีความต้องการสูงเช่นกันเพราะสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการฟื้นตัวและประชาธิปไตยในประเทศกำลังได้รับการส่งเสริมอย่างกว้างขวาง และแพร่หลายสู่ท้องถิ่นและชุมชน รายการประเภทนี้จึงต้องการพิธีกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเศรษฐกิจ และการเมือง

8. โอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ

ในกรณีของพิธีกรจัดรายการเพลงหรือวีเจ อาจได้รับการทาบทามให้เป็นพิธีกรรายการอื่นที่ไม่ซ้ำกับการเป็นพิธีกรรายการเดิมเป็นดาราและอาจเป็นผู้ประกาศข่าวบันเทิง ถ้าฝึกฝนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมก็จะสามารถทำงานกับสถานีโทรทัศน์ ใน เครื่องข่ายของต่างประเทศได้ ส่วนพิธีกรจัดรายการประเภทถามตอบ หรือดำเนินรายการสาระทางเศรษฐกิจหรือการเมืองอาจใช้ประสบการณ์ทำการวิเคราะห์สถานการณ์ และเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ความรู้และมุมมองสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ชอบดูโทรทัศน์ได้ด้วย พิธีกรทางโทรทัศน์ไม่ค่อยเปลี่ยนอาชีพมากเท่าไรถ้าเปลี่ยนก็จะอยู่ในแวดวงอาชีพเดียวกัน เช่น เป็นผู้อำนวยการผลิตรายการเองเป็น เจ้าของรายการและมักเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กรนั้น ๆ

9. อาชีพที่เกี่ยวข้อง

ผู้สื่อข่าว

นักหนังสือพิมพ์

นักแสดง

นักเขียน

ครู-อาจารย์

นักวิชาการ

ผู้ผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์หรือเคเบิลทีวี

10. แหล่งข้อมูลอื่น ๆ

เว็บไซต์บริการจัดหางานและเว็บไซต์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่อง
การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)

student career development center